

Териториално статистическо бюро - Североизток
Отдел „Статистически изследвания - Варна“

**ЦЕНИ НА ЗЕМЕДЕЛСКАТА ЗЕМЯ И АРЕНДАТА В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО
В ОБЛАСТ ВАРНА ПРЕЗ 2024 ГОДИНА**

Цени на сделките със земеделска земя в област Варна през 2024 година

През 2024 г. средната цена на сделките с ниви в област Варна достига 1 971 лв. за един декар, което е със 7.5% повече в сравнение с 2023 година (виж табл. 1).

Таблица 1. Средни цени на сделките със земеделска земя в област Варна по категории за използване на земята през периода 2017 - 2024 година

Категории на земята	(Лв./дка)							
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
ниви	1010	1015	1152	1040	1254	1590	1834	1971
постоянно затревени площи	-	-	-	-	-	-	-	-

„-“ - няма случай.

Област Варна е на шесто място в страната по цена на сделки с ниви през 2024 година. Преди нея са областите Добрич - с 3 531 лв., Силистра - с 2 618 лв., Русе - с 2 051 лв., Разград - с 2 029 лв. и Монтана - с 1 998 лв. на декар.

През 2024 г. най-висока е цената на сделки с ниви в община Вълчи дол - 2 672 лв. на декар. След нея са общините Ветрино - 2 112 лв. и Аврен - 2 061 лв. на декар. Най-ниска е цената на сделки с ниви в общините Провадия и Суворово, съответно 1 315 лв. и 1 688 лв. на декар.

Цена за наем/аренда на земеделска земя в област Варна през 2024 година

През 2024 г. средната цена за наем/аренда на един декар ниви в област Варна достига 68 лв., което е с 4.2% по-малко спрямо 2023 година. Средната цена за наем/аренда на един декар постоянно затревени площи е 17 лв. и е на същото ниво спрямо предходната година (виж табл. 2).

Таблица 2. Средни цени за наем/аренда на земеделска земя в област Варна по категории за използване на земята през периода 2017 - 2024 година

Категории на земята	(Лв./дка)							
	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
ниви	56	58	59	48	66	79	71	68
постоянно затревени площи	22	8	11	12	21	16	17	17

ЦЕНИ НА ЗЕМЕДЕЛСКАТА ЗЕМЯ И АРЕНДАТА В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО В ОБЛАСТ ВАРНА ПРЕЗ 2024 ГОДИНА

Област Варна е на девето място в страната по цена за наем/аренда на един декар ниви през 2024 година. Преди нея са областите Добрич - 92 лв., Разград и Силистра - по 84 лв., Плевен и Русе - по 72 лв., Монтана - 71 лв., Шумен - 70 лв. и Велико Търново - 69 лв. на декар.

През 2024 г. най-висока е средната цена за наем/аренда на един декар ниви в община Вълчи дол - 83 лева. След нея са общините Суворово - 77 лв., Аксаково - 70 лв. и Аврен - 66 лв. на декар. Най-ниска е цената на рентата на ниви в общините Бяла - 35 лв. и Белослав и Долни чифлик - по 56 лв. на декар.

Методологични бележки

Наблюдението за цените на земеделската земя и арендата в селското стопанство се провежда в съответствие с изискванията на Общата методология¹ на Евростат и Регламент (ЕС) 2022/2379 за SAIO приет на 23.11.2022 г., отчитайки националните особености в развитието на пазара на земеделската земя и рентните отношения в България.

Респонденти. Респондентите са подбрани от три групи икономически единици: земеделски стопанства, специализирани дружества за инвестиции в земеделска земя и агенции за недвижими имоти. За подбор на респондентите са използвани три източника: Годишен отчет на нефинансовите предприятия (със стабилна икономическа дейност „селско стопанство“), Годишен отчет на специализираните инвестиционни предприятия (инвестиции в земя) - Справка за разходите за придобиване на дълготрайни материални активи, и Годишен отчет на земеделските стопанства. Критерий за подбора на респондентите е стойността на направените разходи за придобиване на земя и за плащане на ренти. Приложен е праг, над който всички единици се наблюдават изчерпателно.

Географски обхват. Изследването покрива цялата територия на страната. Поради прилагането на праг е възможно извън неговия обхват да останат административни области, в които респондентите не отговарят на изискванията на дефинирания праг. Обикновено това са области, в които броят на сделките и наемането на земеделска земя са ограничени. Поради това данните често са определени като конфиденциални и съгласно Закона за статистиката не подлежат на разпространение.

¹ Common Methodology on Land Prices and Rents, приета от Работната група по селскостопански сметки и цени, 15 февруари 2017 г., Евростат, Люксембург.

ЦЕНИ НА ЗЕМЕДЕЛСКАТА ЗЕМЯ И АРЕНДАТА В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО В ОБЛАСТ ВАРНА ПРЕЗ 2024 ГОДИНА

Наблюдаван период. Съгласно изискванията на методологията на Евростат наблюдаваният период е календарна година. Обикновено договорите за наеми/аренда на земеделска земя се сключват за стопанска година. В съответствие с методологията в обхвата на изследването попадат всички действащи през календарната година договори, без значение за коя стопанска година се отнасят и кога ще бъдат извършени рентните плащания. Договорите за наем на земеделска земя са с продължителност една година, а за аренда - минимум четири години.

Категории на земята по начин на трайно използване. Наблюдавани са цените на три категории земеделска земя, дефинирани по начина на трайно ползване: ниви, естествени ливади и мери и пасища. За осигуряване на съответствие с методологията на Евростат естествените ливади и мерите и пасищата са обединени в обща категория - постоянно затревени площи, за която е изчислена обща средна цена.

Мерна единица. В съответствие с практиката за сключване на сделки за продажба и арендуване на земеделска земя в България данните за цените се събират в левове за един декар земя.

Цена на земеделската земя. Съгласно методологията на Евростат събраната информация се отнася за цените на сделките и арендата на земеделска земя, която се използва единствено за селскостопанско производство, т.е. бъдещото ѝ предназначение няма да бъде променено.

Цената на земеделската земя е платената от собственика на свободния пазар цена, включително платените данъци (без ДДС) и такси за един декар. В цената не са включени платените суми за право на ползване, получените от собственика парични компенсации при продажбата или придобиването на земята, стойността на сградите, построени върху земята, плащанията при наследяване и субсидиите (ако има такива).

Цена за наем/аренда на земеделска земя. Цената на рентата на земеделската земя е изплатената в полза на собственика на земята стойност на един декар в замяна на това, че е предоставил активите си на ползвателя на земята. Цената включва и стойността на всички плащания в натура, оценени по цени на текущата година, и платените данъци и такси. Цената не включва платените суми за право на ползване, стойността на сградите или жилищата, разположени върху арендуваната земя, както и всички други разходи, свързани с други активи (текущи разходи за поддръжката на сгради, застраховки и амортизации на сгради и други).

Изчисляване на средна цена. На териториално ниво „община“ (LAU2) средната цена на сделките/договорите за наем и аренда за съответната категория

ЦЕНИ НА ЗЕМЕДЕЛСКАТА ЗЕМЯ И АРЕНДАТА В СЕЛСКОТО СТОПАНСТВО В ОБЛАСТ ВАРНА ПРЕЗ 2024 ГОДИНА

земеделска земя се изчислява като средна аритметична стойност от докладваните от респондентите цени. На териториалните нива „област“ (NUTS3), „статистически район“ (NUTS2), „статистическа зона“ (NUTS1) и на национално ниво (NUTS0) средната цена за съответната категория земеделска земя се изчислява като среднопретеглена стойност. При цените на сделките със земеделска земя за тегла се използват площите на нивите и на постоянно затревените площи, а при цените за наем/аренда - площта на наетата/арендуваната земеделска земя. Размерът на площите (теглата) се актуализира редовно, след като данните от последното проведено наблюдение за интегрираната статистика на земеделските стопанства в България² бъдат публикувани.

Конфиденциалност на информацията. Конфиденциалността на информацията е гарантирана съгласно чл. 25 - 27 от Закона за статистиката.

Информация за методологията и данните от Наблюдението за цените на земеделската земя и арендата в селското стопанство в Република България са публикуван на уебсайта на НСИ.

² Наблюденията за интегрираната статистика на земеделските стопанства в България се провеждат от Министерството на земеделието и храните. В годините, завършващи на 0, се провеждат изчерпателни наблюдения (преброявания), а в годините, завършващи на 3 и 6 (между преброяванията) – извадкови изследвания.